

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III
Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străină-
tate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America
10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu,
str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se
înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de
mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Tele-
grafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Zece ani

La 12 august se împlinesc 10 ani de când I. P. S. Patriarh Justinian a fost hirotonit întru arhiereu în catedrala mitropolitană din Iași. Aniversarea aceasta este un prilej de-a scoate în lumină marile realizări ale arhiereului-vicar de la Iași, în care s-au prevestit marile realizări ale mitropolitului și apoi ale patriarhului Justinian. Biserica ortodoxă din Ardeal — care a fost atunci alături de activitatea arhiereului-vicar participă și astăzi la prăznuirea aceasta, nu numai prin cuvânt, ci și prin faptă, prin acțiune pe linia înnoitoare a înfiștătorului Bisericii noastre.

Care era situația Mitropoliei Moldovei în 1945? O spune fostul Mitropolit Irineu Mihălcescu în adresa din 29 martie 1945, prin care aducea la cunoștință Sf. Sinod numirea preotului Marina ca arhiereu-vicar: „După trecerea frontului peste ținuturile acestei eparhii“, ea era într-o „desorganizare economică și administrativă“ aproape totală. Rănilor războiului se cereau vindecate. La distrugerile războiului se adaugă o secetă cumplită abătută asupra Moldovei în anii 1945—1946. Mitropolitul bătrîn și bolnav se afla în concediu, urmînd tratamentul în București, iar arhiereul-vicar în funcțiune, om în vîrstă destul de înaintată abia putea face față „administrației Spiridoniei“. Era deci nevoie: de o persoană tînără, energică și capabilă, care să „ajute la refacerea eparhiei din toate punctele de vedere“. Persoana aceasta era preotul Ioan Marina din Rîmnicul Vilcii, care — zice Mitropolitul Irineu — „are o cultură superioară, e plin de energie, un excelent gospodar, om de inițiativă și un spirit organizator cum puțini oameni am cunoscut în viața mea“. El „este singurul om, pe care-l socotesc capabil să facă față situației în aceste împrejurări“. Aprecierea Mitropolitului Moldovei era bazată pe realități și a fost întru totul confirmată de activitatea noului arhiereu-vicar.

În cuvîntarea rostită cu ocazia hirotonirii, noul arhiereu formula astfel misiunea și „greaua răspundere“, care „este legată de cea mai înaltă treaptă spirituală a Bisericii creștine, arhieria: că fiind arhiereul lui Iisus Hristos, mîngăietor și susținător a mii de suflete de

suferinzi, nevoiași și năpăstuiți ai vieții acesteia de pe pămînt, nu mai ești al tău pentru că ești soțul Bisericii, nu mai ești stăpîn, pentru că ești serv al lui Iisus, nu trăiești pentru tine pentru că tu ești un nimic, cînd te socotești pe tine însuși și totuși tu ești totul, cînd privești la cel pe care-l reprezînți și în numele căruia lucrezi“. A fi arhiereu „înseamnă să fii... cel dintîi între preoții tăi, să fii rîvnita lor pildă în înțelepciune, pietate și sfințenie“. „Mitra arhierească nu este numai un semn de podoabă și de cinste, mai de grabă un simbol al tuturor renunțărilor...“, căci apostolia înseamnă spirit de sacrificiu“.

Bazat pe această concepție despre arhierie, ca urmare a lui Hristos întru iubire și jertfelnicie, noul arhiereu-vicar își formulează programul:

„Acolo unde este îndoială, eu și samăn credință!

Acolo unde este întristare, eu și samăn bucurie!

Acolo unde este disperare, eu și samăn nădejde!

Acolo unde este ceartă, eu și samăn pace!

Acolo unde este ură, eu și samăn iubire!

Acolo unde este întunec eu și samăn lumina! O, Doamne Iisuse, fă ca nu numai eu să pot fi mîngăiat, ci să mîngăi și pe alții. Nu numai eu să fiu înțeles, ci să și înțeleg pe alții, nu numai eu să fiu iubit, ci să iubesc pe frații mei“.

Cuvîntul acesta magistral a fost urmat de fapte, căci cum spunea însuși P. S. Sa după un an de activitate: „eu nu sunt omul vorbelor, iar dacă am vreo mulțumire în viață, atunci aceea isvorește din priveliștea roadelor muncii prestate cu sudoare“. El s-a dovedit a fi dintre acei „cîrmaci buni“ ai Bisericii, „care să știe cînd să dea drumul la pînze, ca barca să poată ajunge bine la liman“, cum caracteriza cu acea ocazie P. S. Sa pe cîrmuitorii de cari avea nevoie Biserica noastră în acele vremi.

Situația era de așa natură încît cerea o acțiune rapidă, energică și bine gîndită. Noul arhiereu-vicar, cîrmaci care „știe ce vrea“ și are energia necesară de a realiza ceiace voia — a re-

organizat eparhia, mobilizînd întreaga preoțime la opera de vindecare a rănilor războiului, de ridicare a nivelului religios-moral, cultural, economic al credincioșilor. Cea dintîi sarcină era aceea a organizării asistenței sociale și în special a ocrotirii orfanilor, întrucît în Moldova se găseau atunci 35.000 copii orfani, care „au nevoie de asistență imediată și permanentă, ca viața lor să fie asigurată“. „Salvarea“ orfanilor era o obligație elementară a carității creștine. Pentru rezolvarea acestei probleme, P. S. Sa a indicat două metode: „1. Asistența închisă, prin crearea de orfelinate“ susținute de stat; și „asistența deschisă, adică plasarea orfanilor la rude, cunoscuți sau familiilor crescătoare“, metodă mai ușor de realizat și mai rodnică, întrucît orfanilor li se redă căldura iubirii unui cămin familial. „Sarcina organizării asistenței deschise a orfanilor... cade... în atribuția preoților parohii“. „Pînă la completa plasare a orfanilor“ s-au dat dispoziții pentru înființarea de „cantine școlare sau cantine de zi, unde copiii să găsească o mîncare caldă și un cuvînt de îndrumare“.

Avînd aceste directive, preoțimea a lucrat în colaborare cu celelalte organizații de asistență particulare sau de stat, și a dat o contribuție reală și efectivă la plasarea și întreținerea orfanilor. Pentru orfanii care n-au putut fi plasați în satele lor, s-au înființat — fie numai pe seama bisericii, fie în colaborare cu alte instituții de asistență — orfelinatele dela mănăstirile Văratec și Agafton — de fetițe — și la Tg. Neamț și Botoșani, de băieți. Pentru întreținerea acestor orfelinate, dădeau contribuții în natură comitetele de asistență socială din parohii.

Deasemenea s-au înființat cantine pentru școlari și studenți, studenților din Iași oferindu-li-se și găzduire, iar în timpul vacanței fiind trimiși la mănăstiri, unde aveau întreținerea gratuită.

Atenția s-a îndreptat și spre bolnavii din spitale, pentru care s-a făcut colecție de alimente. Iar cînd s-a abătut seceta cumplită asupra Moldovei s-a apelat și la ajutorul celorlalte eparhii din țară.

Astfel — în colaborare cu toate organizațiile de masă cu caracter de asistență socială — Biserica Moldovei, sub conducerea înțeleaptă și energică a P. S. arhiereu-vicar a desfășurat o operă de asistență socială de o amploare deosebită, coborîndu-se în mijlocul nevoilor

acute ale poporului și răspunzând activ la aceste nevoi.

Pentru consolidarea situației economice a clerului și credincioșilor, preoțimea e îndrumată ca „pe tărîmul economic, ...să acorde cooperăției toată importanța cuvenită și reclamată de vremile în care trăim“, căci „cooperăția este cel mai potrivit sistem economic, prin spiritul de tovarășie și încredere al semenilor din acelaș sat“. Prin „cooperative de producție și consum“ se va stîrpi specula și cîștigul va reveni celor ce muncesc. Societatea „Ocrotirea“ a fost transformată în Bancă cooperatistă de credit, cu secție în fiecare județ, dînd posibilitate preoților și cîntăreților bisericești să primească ajutoare bănești pentru nevoile lor imediate. Iar cooperativele, înființate în comune, au avut sprijinul preoțimii, îndrumată de P. S. arhiereu-vicar.

Spiritul gospodăresc a fost instaurat în tot cuprinsul Mitropoliei, Palatul mitropolitan a fost refăcut; cele două catedrale au fost restaurate; imobilele centrului mitropolitan au fost reparate, sesiile mitropolitane au fost puse în lucrare; fabrica de luminări a fost reorganizată etc. Pilda aceasta a fost urmată de toată preoțimea din eparhie, care a pornit acțiunea de reclădire a bisericilor dărîmate și de restaurare a celor devastate. Urmele războiului de pe zidurile bisericilor moldovene au dispărut. Deasemenea Biserica Moldovei a dat sprijinul ei și la opera de reconstrucție a Iașului, greu lovit în timpul războiului.

Dar dacă vindecarea rănilor materiale provocate de război și de secetă era sarcina primordială, P. S. arhiereu-vicar Justinian s-a străduit deopotrivă și pentru lucrarea religio-morală și culturală din cadrul Mitropoliei. Protopopii erau obligați să controleze învățămîntul religios și activitatea culturală și misionară desfășurată în parohii. Preoții sînt chemați să colaboreze cu organele locale de stat și cu intelectualii satelor, la combaterea analfabetismului, la intensificarea activității Căminelor culturale, la răspîndirea cărților de îndrumare agricolă, pomicolă, sanitară etc. S-au organizat Universități populare în Iași și Universități libere la mănăstirea Agapia și Văratec. Căci „viața satelor — zice P. S. Sa — se ridică numai prin cultură și buna gospodărire a economiei rurale“. Biserica însăși „s-a îngrijit... de tipărituri, prin care se popularizează și se însuflețesc virtuțile creștine și cetățenești“.

Desfășurînd o activitate atît de intensă pentru reorganizarea administrativă, redresarea economică și spirituală a eparhiei și pentru a contribui la înlăturarea nevoilor urgente ale poporului, P. S. nu înțelegea să se izoleze de frămîntările sociale ale vremii... „Biserica, a fost și a rămas... în slujba poporului, așa cum a fost întemeiată de Mîntuitorul Hristos“. „Ierarhia bisericească... este ridicată din masele largi ale poporului. Din acest considerent preoțimea se cuvine a fi permanent alături de poporul din mijlocul căruia s-a ridicat. Avem în fața noastră un munte de greutăți sociale, care trebuie înlăturat pentru a deschide calea unei Romîni, organizată pe temelia unei largi democrații. Acest munte nu poate fi înlăturat decît prin munca neostoită a oamenilor pătrunși de crezul social al progresului... Ideile

progresului nu pot fi zăgăzuite și de aceea, îndemn pe toată preoțimea să fie factor de muncă, înfrățire și generozitate, ca prin aceasta să fie iubită de popor și apreciată de conducerea Statului“. Alături de Guvernul țării, chemat de popor, trebuie să stea preoțimea cu „înțelepciunea și munca ei“. Biserica va rămîne a poporului și va sluji numai lui“. Sînt cuvinte clare, care îndrumază Biserica, pe slujitorii și credincioșii ei, să stea în slujba poporului, în slujba progresului, în slujba luptei pentru o orînduire socială mai bună și o viață fericită, să sprijinească Guvernul țării în opera lui de dreptate socială.

Dar drumul muncii pentru o viață mai bună este și drumul păcii. „S-au deschis orizonturile păcii — zice P. S. Sa în 1946. E vorba de pace, de pacea pentru care a militat Biserica pe pămînt, de pacea lăsată de Mîntuitorul Hristos, omenirii. Biserica nu trebuie să lipsească dela așezarea păcii prin apostolii ei... Această pace e condiționată de contribuția noastră. Vom fi cu toții de acord că pentru făurirea păcii este nevoie de o disciplină de fier, de o ascultare necondiționată a principiilor morale ale Evangheliei și de o hotărîre fermă ca să îndeplinim comandamentele sociale ce se impun de prefacerile vremii pentru alcătuirea unei lumi mai bune, astfel ca Biserica prin oamenii ei să nu rămînă în urmă, ci să înțeleagă freamătul de dreptate după care aleargă omenirea“.

Acestea sînt liniile mari de orientare și realizare a arhiereului-vicar Justinian în cei doi ani [1945—1947] de activitate. În ele se desprind liniile de orientare și realizare ale unei personalități bine conturate, linii dezvoltate și desăvîrșite în activitatea de Mitropolit al Moldovei [1947—1948] și de Patriarh al Bisericii ortodoxe romîne. Ele însemnează reînvierea spiritului autentic creștin, care se teme începe în primul rînd pe iubire. Dar iubirea creștină nu este simplu postulat teoretic, ci acțiune, faptă de îmbunătățire a vieții. De aici accentul pe acțiunea socială a Bisericii, care nu se poate izola în turnul de fildeş al unei teologii abstracte și unei religiozități fără legătură cu viața, ci trebuie să participe la clocotul vieții după mai bine, după pace, după progres. Dacă creștinismul a biruit în primele veacuri, aceasta se datorește în primul rînd pentru că el a fost iubire activă, ajutoare și alinătoare. Dacă Biserica vrea să nu rămînă în urmă, ea trebuie să redevină iubire activă, sprijinătoare a năzuințelor omenirii după dreptate, pace și progres. Ea trebuie să fie Biserica Apostolatului social.

Orientînd în felul acesta lucrarea Bisericii, I. P. S. Patriarh Justinian a făcut din Biserica noastră o forță efectivă în lupta poporului și a omenirii pentru o viață mai bună, pentru pace.

Biserica din Ardeal a fost dintru început alături de P. S. arhiereu-vicar Justinian, apreciîndu-i în chip deosebit vredniciile și activitatea și răspunzînd cu dragoste la apelul de ajutorare a Moldovei suferinde. I. P. S. nostru mitropolit Nicolae și-a dat contribuția la această operă ca președinte de onoare al C. A. R. S., dar a făcut apel la cler și credincioși, ca și în numele Bisericii, să se intensifice acțiunea de plasare în familie a copiilor moldoveni și să se facă o colectă de alimente și îmbrăcă-

minte pentru frații moldoveni. În pastorală trimisă cu acest scop, scria: „Frații noștri de un sînge, de o limbă și de o lege cu noi, iubii noștri frați din Moldova, de unde ne-a venit lumină și înțărare în vremurile de așuprire sub jugul străin; ...ei se găsesc astăzi în mare suferință... Acum e timpul să ne arătăm frăția romînească și dragostea creștinească față de frații noștri ajunși la grea încercare. Acum e timpul să ne dovedim prin fapte credința noastră... Acum a sosit rîndul Bisericii, care este mama bună a tuturor, ca să-și arate purtarea ei de grijă față de cei năpăstuiți. Ei și fiilor ei le-a încredințat Mîntuitorul îndatorirea de a satura pe cei flămînzi, de-a îmbrăca pe cei goi, de-a cerceta pe cei bolnavi [Mt. 25, 35—36]. Vă rog în numele Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care cunoaște gîndurile tuturor, să săriți în ajutorul fraților moldoveni, fiecare cu cît poate și cu cît îl trage inima, căci pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Domnul“ [II Cor. 9, 7]. Pastorală arată și felul cum să se organizeze colecta. Rezultatul ei? Aproape 10 vagoane de bucate și aproape o sută de milioane Lei — plus îmbrăcăminte. Așa a știut să răspundă Sibiul ortodox chemării fraților din Moldova.

De aceea Biserica ortodoxă din Ardeal a înțeles la timp și a urmat îndemnul I. P. S. Patriarh Justinian de a fi o Biserică a apostolatului social, ea care a fost întotdeauna și a rămas o Biserică legată de popor și de aspirațiile lui.

Amintindu-și strînsa legătură dintre Ardeal și Celce a fost cîrmuitor al Mitropoliei moldovene, clerul și credincioșii Bisericii ortodoxe din Ardeal, din prilejul aniversării a 10 ani de arhierie, urează Patriarhului reîntregirii bisericești și ctitoritor de viață nouă, încă mulți ani de rodnică activitate în duhul iubirii lui Hristos, de muncă pentru propășirea Bisericii și de luptă pentru pace și bună învoire între popoare.

Intru mulți ani I. P. S. Stăpîne!

TELEGRAFUL ROMÂN

Indrumător omiletic

I. Sf. Evanghelie dela Matei 21, 33—44

Se poate vorbi: despre buna folosire a roadelor pămîntului:

1. Roadele pămîntului sînt pe deoparte rezultatul muncii noastre, pe de altă parte un dar al lui Dumnezeu.
2. De aceia se cuvine să mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile Sale și să-i fim recunoscători.
3. Mulțumita aceasta ne-o arătăm prin rugăciune, dar și prin felul cum folosim roadele pămîntului. Ele nu trebuie păstrate numai pentru noi, ci să dăm prisosul pentru împlinirea nevoilor obștești, pentru ajutorarea semenilor noștri, pentru buna îngrijire a Bisericii etc.

II. Sf. Evanghelie dela Ioan 13, 13—17

Se poate vorbi despre smerenie.

1. Mîntuitorul se dă pe sine pildă de smerenie ucenicilor săi.
2. Ce este smerenia? Să nu te socoli mai presus de fratele tău, ci mai mic decît el, apropiîndu-te de el cu dragoste și înțelegere și slujindu-i. Așa Mîntuitorul s-a smerit pe Sine, făcîndu-se om și s-a aplecat cu dragoste asupra tuturor celor în suferință și a slujit și ajutat pe toți.
3. Smerenia și dragostea sînt semnele după care cunoaștem pe adevăratul credincios. Cel ce le are pe acestea pășeste cu adevărat pe urmele lui Hristos.
4. Să căutăm dar să fim smeriți cu inima și a sluji întru dragoste fraților noștri, ca darul lui Hristos să ne lumineze viața.

Motive biblice în opera J. P. S. Patriarh Justinian

(1945—1955)

Biblia sau Sf. Scriptură, e cea dintii carte de care omul credincios are trebuință. Ea e izvorul din luminile căreia se inspiră slujitorul lui Hristos, pentru că ea cuprinde revelația supranaturală și ca atare adevărurile de care se călăuzește în viață. Biblia are puterile ei proprii. Un credincios, care o citește este mult mai pregătit pentru lupia vieții decât unul înstreinat de această Carte.

Iată de ce I. P. S. Patriarh a ținut să dea celor de sub ascultarea Sa Noul Testament, Psaltirea, Manual de Vechiul-Testament, Manual de Noul-Testament, a binăcuvîntat lucrarea noastră de comentariu la Sf. Scriptură, iar între mijloacele de cîrmuire spirituală întrebunțează Biblia, nădăjduind că se vor găsi destui să-i guste farmecul și astfel lumea se va deprinde încetul cu încetul cu îndrumările ei, devenind cetățeni devotați patriei, prețuind după cuvîntă mărșele reforme cari se înfăptuiesc sub ochii noștri și pregătindu-și calea mîntuirii.

În vara anului 1955 se împlinesc 10 ani de cînd I. P. S. Justinian a urcat treapta de arhieru. Pornit la lucru, îmbărbătat fiind de porunca biblică: „Îndrăzniți eu am biruit lumea“ (Ioan 16, 33), considerăm că n-ar fi lipsit de interes să cunoaștem atitudinea I. P. S. față de Sf. Scriptură și să vedem în ce măsură și-a lipit inima de acea unealtă sfîntă în decursul celor 10 ani de propovăduire. Ce este sfîntă Scriptură? Valoarea ei pentru creștini, Scriptura și dreptatea socială, munca și proprietatea în lumina sfintei Scripturi, concepția despre om, ideea despre pace. Iată întrebări la cari — sintetizînd materialul biblic din opera I. P. S. Sale — Cuvîntări, Pastorale, discursuri, predici, conferințe, prefețe — putem găsi un răspuns prețios în orientarea noastră pe linia vremii.

În general Sf. Scriptură I. P. S. o consideră izvorul culturii sănătoase, căci glasul Scripturii vorbește sufletului despre datoriile pe cari le are și arată calea pe care trebuie să meargă orice stegar al lui Hristos. (Justinian, Apostolat social.. vol. I ed. 2-a Buc. 1949, p. 23). În Sf. Scriptură sînt pagini minunate cari oferă exemple de adevărat devotament față de marile idei luri, iar în clipe hotărîtoare pentru viața Scriptura ne dă pildă cu Isaia, Moise, Pavel și alți eroi a ai credinței (o. c. p. 25—26).

Sf. Scriptură nu poate fi citită și înțeleasă după mințea fiecăruia, lumina Sfintei Scripturi trebuie dusă între credincioși de oameni competenți, pînă ce li se va putea da Biblia comentată pe înțelesul lor.

Învățătura nerăstălmăcită a dumnezeieștilor Scripturi este menită să slujească vieții, să slujească păcii, să slujească omului pentru dobîndirea mîntuirii și să-l ajute în strădanile spre fericire, spre libertate și progres (B. O. R. Nr. 5—6 1953 p. 581).

Cu totul în duhul Sfintei Scripturi I. P. S. Sa susține ca la temelie vieții trebuie să se așeze cea mai mare poruncă din Scriptură, *legea dragostei*. Această poruncă se rapoartă întâi la Dumnezeu, iar apoi la aproapele. Una este porunca mare și cea dintii, iar a doua este asemenea de mare ca și cea dintii: „Aceste două porunci, în care se cuprinde Legea și proorocii, sînt cele două table ale Legii săpate adînc în lespede inimii“ (o. c. p. 32).

Dragostea față de aproapele se manifestă prin *dreptate*. I. P. S. Sa a înțeles deplin spiritul învățăturii biblice, cerînd dreptate pentru poporul muncitor și sărac și strigînd către bogații asupritori cuvintele Apostolului: „Plîngeți și vă tînguți, din pricina nenorocirilor care vin peste voi.

Bogațiile voastre au putrezit. Aurul și argintul vostru au ruginit. Iată că plata lucrătorilor, care v-au secerat cîmpiile și pe cari le-ați oprit-o prin înșelăciune, strigă împotriva voastră... (Iacob 5, 1—5).

La fel și cu îndreptățirea în fața justiției prin egala îndreptățire față de legi și asigurarea dreptății el e lucru Sfînt și dumnezeesc, despre care profetul Isaia (10, 1—2) zicea: „Vai de legiuitorii cari fac legi nedrepte și de judecătorii cari scriu hotărîri silnice, ca să răpească dreptatea oropsiților poporului, să prade pe văduve și să despoale pe cei orfani“ (Ap. Social I. 96).

Față de bogații stăpîniți de un duh egoist I. P. S. invoacă blestemul profetului Isaia „Vai vouă cari adăugați casă lingă casă și grămădiți țarină lingă țarină, ca voi să fiți singuri stăpîni în mijlocul lumii... jur că multe case mari vor fi pustiite și vor rămîne fără nici un om în ele“. (Apostolat social vol. IV, p. 427). Ispita speculei „pentru dobîndirea unui cîștig mai mare decât cel cuvenit“ o urgisește I. P. S., căci scris este în Cartea sfîntă că „pe cel ce vinde grîul scump îl blastămă poporul“ (Pilde Sol. 11, 26, conf. Apost. soc. IV, p. 602). Predica de azi trebuie să țin-tească la stabilirea dreptății a tuturor bunurilor, „Căci Dumnezeu nu i-a făcut pe unii bogați, iar alții săraci, ci Dumnezeu, dimpotrivă, i-a făcut pe toți egali în a se bucura de bunătățile acestei lumi (IV p. 119) Dumnezeu a făcut pe oameni să fie fericiți.

I. P. S. motivează aceste constatări cu vorbele Sfintei Scripturi, citînd Rom. 13, 11—12; Ioan 12, 34; Efes. 4, 1—3; I Ioan 4, 20; Matei 16, 26; Ps. 33, 12—14.

În ce privește *libertatea* ea este o datorie impusă de învățătura Scripturilor sfinte. Într-un articol publicat în Universul nr. 246/1947 în legătură cu lupta poporului grec pentru libertate, li se adresează acelor cu vorbele Sfintului Apostol Pavel: „Fraților voi ați fost chemați la libertate, Hristos ne-a izbăvit ca să fim liberi. Rămîneți deci tari și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei“. (Ap. soc. I p. 62). Că Sf. Scriptură asigură libertățile individuale și obștești, capacitatea spirituală și cea materială a omului, conviețuirea pașnică, înfrățirea și unirea naționalităților e dovedă locul din Galateni 3, 28: „Nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este rob sau slobod, nu mai este parte bărbătească, nici parte femeiească, pentru că în Iisus Hristos voi toți una sînteți“, (Ap. soc. I, 96).

Nimic nu este mai sfînt și mai îmbucurător pentru autorii cărților Sfinte decât să vadă popoarele trăind liber și în măsură să-și apere oricînd libertatea. În acest înțeles scrie Apostolul Pavel (Gal. 5, 1): Hristos ne-a izbăvit să fim slobozi. Ei luptară chiar împotriva propriilor lor popoare predicînd libertatea și combătînd silnicia: „Cel ce seamănă nedreptatea va culege nenorocire și singur își pregătește varga pedepsei sale“ (Prov. 22, 8 Ap. soc. I 101).

Prefaceri menite să deschidă popoarelor drumul spre o nouă ocîrmuire, mai bună și mai dreaptă, în care omul să nu mai fie rob semenului său, ci să poată îndeplini porunca revelată:

„Să vă iubiți unul pe altul cum v-am iubit eu“ (Ioan 13, 34) sînt nenumărate, dela un capăt la altul al Sfintei Scripturi (o. c. p. 96).

Popoarele trăiesc acum această mult așteptată primăvară a vieții lor de libertate, (Cuvîntarea din prilejul vizitei Patriarhului Chiril al Bulgariei B. O. R., Nr. 11—12, 1954, p. 1209).

În ce privește *munca*, un alt bun al omului ea este pusă la temelie Sfintei Scripturi. Fiecare

om trebuie să muncească. Munca este principiul cel mai înalt al Sfintei Scripturi:

„Cine nu muncește să nu mănînce“ scria Sf. Pavel (II Tes. 3, 10). Acest principiu a dus și va trebui să ducă la desființarea robiei fizice și a împilării economice. Statornicind obligația muncii, noua Constituție asigură dreptul la muncă, adică foloasele ei așa cum spune și Sf. Scriptura: „Vrednic este lucrătorul de plata sa“ (Mt. 10, 10).

Celce muncește are drept nu numai la hrană, dar și la stîmă și prețuirea semenilor săi. Munca dă omului conștiința libertății și a demnității „mîna celor harnici va stăpîni, dar mîna leneșe va plăti bir“ (Prov. 12, 24). Pentru aceea și marele Apostol scria creștinilor din Tesalonic: „Vă aduceți aminte fraților de osteneala și de truda noastră, lucrînd zi și noapte, ca să nu fim povară nici unuia din voi, așa v-am propovăduit Evanghelia lui Dumnezeu (I Tes. 1, 99, Pastorală către credincioșii agricultori... B. O. R. Nr. 2—3, 1954, p. 218).

Organizarea cea nouă și *incadrarea mănăstirilor* în muncă o face I. P. S. Justinian potrivit spiritului Sfintei Scripturi, după principiul exprimat de sfîntul Apostol Pavel: „Cine nu lucrează să nu mînince“ (Ap. Soc. I 170). Din Sf. Scriptură, I. P. S. prețuiește mai ales orientările spre munca de obște. Astfel cînd spune, după Ecl. 4, 10: „vai de omul care e singur“ (vol. IV p. 422) se gîndește la greul vieții și la cît păgubește cel singuratic din pricina tovarășiei care-i lipsește, iar cînd scrie: „mai fericiți sînt doi laolaltă decât unul, fiindcă au plată bună pentru munca lor“ (Ecl. 4, 9), are în vedere tovarășia care unește doi sau mai mulți indivizi și învață că avantajul muncii în colectiv e succesul mai sigur și bucuria mai mare. Numai o muncă organizată, harnicia și zelul, ajută ca în țară — după cuvîntul Scripturii (Ps. 71, 16) — să fie belșug de pîine pe vîrfurile munților și holdele să se plece sub povara vîntului (vol. IV, p. 423, 430).

Obiectivul Sfintei Scripturi e *omul*, temelie societății. Formarea unui om nou, a unui om conștient de rosturile sale pe pămînt, pătruns de neperitoarele adevăruri veșnice, iată o vastă lucrare a I. P. S. Sale, ancorată în doctrina biblică (Ap. soc. I, p. 121). Crescut în învățăturile Sfintei Scripturi dela început a respins șovinismul, prozelitismul și alte atitudini nepotrivite duhului biblic și-a avut inima larg deschisă pentru celelalte confesiuni din țara noastră. Deasemenea a întins mîna iubirii și a prieteniei tuturor bisericilor ortodoxe surori din ecumenicitate, luptînd pentru întărirea ortodoxiei, care înalță pe om (I, p. 122).

„Cinstită este orice muncă — zice I. P. S. — după cum cinstită și vrednică de laudă este orice profesiune prin care omul își cîștigă în mod cinstit existența pentru sine și ai săi. Dar mai sfîntă decât toate este misiunea de *preot* al lui Hristos, chemarea de a deveni „sarea pămîntului“ și „lumina lumii“ (Mat. 5, 13—14), pentru că misiunea de preot se îndeplinește în baza unui determinism voit de legile eterne (Evrei 5, 1—4).

„Preoția creștină vine din preoția lui Iisus-Hristos. Ea este prelungirea și perpetuarea misiunii sfinților Apostoli în lume, este un mandat încredințat de Mîntuitorul slujitorilor Săi din toate timpurile. Mai mult, preoția este într-un fel continuarea de către oameni a slujirii lui Iisus Hristos însuși, pentru mîntuirea lumii (Cuvîntare... B. O. R., Nr. 10, 1954 p. 1050). De aceea spre această slujire se pășește cu adevărată emoție, dar cu toată încrederea în ajutorul Celui Prea Înalt, doar în sulul cărții scrise este că se face voia Sa (Ps. 39, 11). Energiile cari se vor cheltui în propovăduirea adevărurilor veșnice vor fi

sporite de bună seamă, căci după informațiile precise ale Sfintei Scripturi (Ps. 142), „Domnul arată calea pe care să se meargă“ (I p. 71 și I p. 134). Sfântul Apostol Pavel ne spune că „sintem colaboratori ai lui Dumnezeu“ (I Cor. 3, 9). Nu ne putem numi „colaboratori ai lui Dumnezeu“ afița vreme cît nu ne vom strădui pentru crearea unei lumi noi, — a unui om nou. De aceea I. P. S. ne atrage luarea aminte, ca să pășim la lucru în arătura cea nouă și cu semne noi: ca cei flămînzi să fie hrăniți, cei însetați să fie adăpați, cei goi să fie îmbrăcați... (Matei 25, 35—46, I p. 89, 91).

Cine fuge de această muncă nu poate fi un apostol al lui Hristos. O singură generație părăsită, însemnează o grădină părăsită în bălării, pradă duhului celui rău (I p. 78). Un stegar al lui Hristos trebuie să asculte totdeauna de glasul Domnului, care vorbind de datorile sfinte spune: „Cine iubește pe tată sau pe mamă mai mult decît pe mine nu este vrednic de mine...“ (I 23).

Biserica, „cea mai mare, mai universală și mai durabilă împărăție sub soare“, trebuie să fie un organism de luptă și misionarism, care să cucerească, să întărească și să păstreze sufletele oamenilor în spiritul Evangheliei Domnului Iisus Hristos (I p. 72). „Atît timp cît propovăduitorii Evangheliei Mîntuitorului vor fi făclierii credincioși ai misiunii lor, la pas cu vremea, atîta timp Biserica se va găsi în rosturile ei firești (Apost. social vol. IV, p. 249). Povața patriarhală: „Să iubești Biserica mamă și pămîntul strămoșesc“, pleacă din îndemnul Sfintei Scripturi, care este cheia de boltă în sistemul Său de cugetare. (I Tim. 2, 1—4; I Tim. 4, 14—16; II Tim. 2, 1—2; II Tim. 2, 14—15; Tii 3, 2).

Sfînta Scriptură îi este izvorul prim al tuturor dogmelor de credință. Astfel Hristos a fost în lume dela întemeierea ei. „Logosul a fost „lumina lumii“ și deci, o lumină a oamenilor, „chiar în epoca întunecoasă dinaintea întrupării“, Întruparea lui Hristos, care aduce în lume o nouă creațiune a omului, așa cum a fost odată în stărea paradisiacă. Iisus Hristos este un al doilea Adam, creatorul unei umanități noi și model ideal al nostru.

Sînt deplin încredințat că și pe viitor preoții vor fi apostoli ai lui Hristos, dar și cetățeni devotați ai Republicii Popul. Romîne și ai poporului pe care-l păstoresc. (I p. 166). Preoții nu se vor lăsa amăgiți de cei ce șoptesc și militează pentru vrajba dintre biserică și stat. Preoții! Strîngeți rîndurile în jurul altarelor, de unde să împrăștiți îmbărbătare, mîngăiere și binecuvîntare! (I p. 210).

Pentru îndeplinirea îndatoririlor cetățenești și faptele îndurării I. P. S. se identifică cu Iisus fiul lui Sirah 4, 33: „Să nu fie mîna ta întinsă a lua și strînsă a da“ (Justinian, Împlinirea îndatoririlor cetățenești... B. O. R., Nr. 9—10, 1952, p. 604). [Iar ca să-i facă pe oameni mai jertfelnici le pune înaintea ochilor mîinți pe Iov (1, 21) întruchipat în răbdarea și milostivirea afitor vrednici de amintire: „In numeroase părți ale țării sînt mulți Iovi, tuturor le zicem Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat, căci al Domnului e pămîntul iar noi sintem trecători (I p. 209).

Ni se pare de o netăgăduită importanță atitudinea față de purtătorii de *zvонuri*. In privința aceasta găsim pagini instructive. In scrierile I. P. S. Sale, in general ele sînt luminate de Sfînta Scriptură. Pe aceștia îi numește *corbi de pradă*. Cine sînt aceste păsări de pradă ne-o arată în chip lămurii Sfintele Scripturi: „Aceștia sînt cîrțitorii, cari nu se mulțumesc cu nimica, ci trăiesc după poftele lor. gura le este plină de vorbe trufășe... grăesc numai blestem și mincînă (Psalm 58, 13). Cu oamenii nu iau parte la ostenele și nu sînt supuși la munci ca ceilalți oameni... obrazul le e umflat de grăsime și au mai mult decît le-ar dori inima. *Rîd* de toată lumea și clevetesc

cu răutate... (Psalm 72, 5—8) Aceștia sînt cei ce dau naștere la desbinări (Iuda 19, I p. 205).

Față de război I. P. S. are o atitudine inspirată din îndrumarea Sfintei Scripturi. Pe temelul acestei învățături I. P. S. socotește că „uciderea omului de către om este cel mai groaznic păcat ce poate împovăra inima omenească. Minți răfăcite sînt aceia cari au născocit învățătura mincinoasă că ar exista neamuri sau rase omenești și popoare cu mai multe drepturi la viață decît altele: că unele ar fi superioare altora și că aceasta le-ar da dreptul să stăpînească, ba chiar să nimicească acele popoare cari li se par mai inferioare (B. O. R., 1953, p. 364).

Folosind graiul cel neperitor al Sfintelor Scripturi, I. P. S. se împotrivesc nu numai ucigașilor ci și ajițătorilor la război, ci tuturor celor cari răspîdesc răfăcirea că pămîntul nu-i mai poate hrăni pe toți oamenii (o. c. p. 364).

Conferințele dela Berlin și Geneva sînt o dovadă că oamenii se pot lipsi de glasul blestemat al tunurilor și se pot înțelege mai bine prin graiul care le-a fost dăruit de Dumnezeu (B. O. R. 1954, p. 596).

De aceea cîrmuitorul suprem al bisericii noastre îndreptînd cuvîntul lui de părinte spiritual, către credincioșii I. P. S. Sale le grăește: „Noi strînși în numele împăratului păcii, Domnului Iisus Hristos, vom face nepuincioasă orice tentativă de incendiere războinică a acestui pămînt, care încă n-a fost spălat de sînge și de lacrimi, încă n-a fost curățat de suferințele și mormintele lăsate de trecutul măcel“ (I p. 201). I. P. S. amintește celor cari se pun în slujba învrăjbitorilor de noroade, cuvintele Mîntuitorului: „Toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri“ (Mat. 26, 52).

Mergînd pe drumul învățăturii biblice și urmînd porunca dată prin graiul neperitor al profesorilor și al Evangheliilor nu incetează a osteni pentru apărarea și întărirea păcii în lume. *Apărarea păcii* — scrie I.P.S. (I 201) — trebuie făcută prin lupta comună a tuturor acelor ce nu mai doresc jugul robiei peste grumazul lor... fiindcă scris este: „Hristos ne-a izbăvit ca să fim slobozi, rămîneți dar tari și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei“ (Gal. 5, 1).

Pe cei ce se ostenesc întru apărarea păcii îi fericește, fiindcă spus este de însuși Mîntuitorul: „Fericiți sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“ (Mat. 5, 9 conf. I 200 și 206). In ce privește eternul ideal al tuturor oamenilor, pacea, I. P. S. scoate din Sfînta Scriptură temeiuri pentru împlinirea ei și admite convingerea isaiană (Is. 2, 4) că pacea va deveni o strălucită înfăptuire a omenirii viitoare, dacă popoarele vor înceta simultan să mai deprindă meșteșugul războiului și în baza unui acord universal valabil, oamenii muncii nu vor mai fabrica arme de război. Stocurile de arme rămase astfel fără întrebuințare se vor topi, pentru a fabrica unelte agricole și tehnice și pentru a se mări parcul de mașini și tractoare. In duhul dragostei și al înțelegerii frățești să întindem punți de prietenie și pace între toate neamurile (vol. IV, p. 429, p. 7).

Actul de colaborare încheiat înire cele două biserici ortodoxe, rusă și romînă îl considerăm ca o floare culeasă din grădina misionară a Sf. Scripturi, cultivată și culeasă personal de I. P. S. Patriarh — ca să folosim vorbele I. P. S. Sebastian Rusan. (B. O. R. Nr. 5—6, 1953, p. 477) și tot așa raportul de colaborare pașnică cu celelalte biserici surori, sau raporturile între cultele din cuprinsul Patriei, dar mai ales actul refacerii unității noastre sufletești...

Căci după terminarea investiției I. P. S. și-a început mărturisirea cu citatul biblic: „mai am și alte oi, cari nu sînt în staulul acesta. Și pe acelea mi se cade să le aduc: și vor auzi glasul meu și va fi o turmă și un păstor“. (Ioan 10, 16). După cum singur o mărturisește, în acel moment s-a gîndit atît la oile cari se găsesc în cuprinsul Patriei, la frații greco-catolici, cît și la

frații de peste Ocean (Cuvînt la Investitura P. S. Andrei episcopul romînilor ortodocși din America, B.O.R. Nr. 11—12, din 1950, p. 644). De altcum în lupta pentru pace I. P. S. este un fel de făcător de epocă. Dovadă Pastoralele, Cuvîntările și scrisorile irenice intitulate: *Hristos pacea noastră, Să păzim unitatea duhului întru legătura păcii, Vom zidi o lume a dragostei și-a păcii*. Sămînța iubirii de pace a rodit bogat, Pe calea păcii, pe calea vieții, Pace va las vouă, Alături de luptătorii pentru pace, Arma înfrățirii popoarelor, Iubirea și pacea, Soli ai păcii, Pacea să fie cu voi, Biserica binecuvîntează pe făcătorii de pace, Perspectivile păcii drepte și generale, Dragostea zidește pacea și numai pacea zidește mîntuirea, In rîndurile celor ce luptă pentru pace, Adînciți brazda iubirii și a păcii, Apărarea păcii este cauza întregii omeniri, Iubiți și prețuiți viața, păstrînd și apărînd pacea, Biserica ortodoxă rusă în fruntea apărătorilor creștini ai păcii, Consolidînd pacea, Vrăjmașii păcii se vor prăbuși, Pacea cheazăsuește mîntuirea, Slujim cauza sfîntă a păcii, Apostolei ferm în slujba bisericii, a Patriei și a Păcii, Cu toată ființa noastră la lupta pentru pace, Apostoli ai iubirii și ai păcii, Pentru cucerirea și zidirea păcii, Muncă și rugăciune pentru pace, Vom îndepărta războiul și vom consolida pacea, Sol al evangheliei păcii, Împlinirea Testamentului dragostei și păcii, Duhul păcii, al dragostei și al liberătății, Toți creștinii din R.P.R., la luptă activă pentru apărarea păcii, Lupta pentru apărarea păcii, o datorie sfîntă, Uniți în lupta pentru apărarea păcii, Intru apărarea dreptății, libertății și păcii, Pentru un pact al păcii, Sub steagul binecuvîntat al păcii, Pacea va fi menținută și consolidată, Totul pentru apărarea păcii, etc.

Aceste motive I. P. S. le desprinde din Sf. Scriptură ca porunci și dorinți proclamate de Dumnezeuescul Mîntuitor cu nădejdea că pacea va deveni o realitate peste tot pămîntul. In temelul păcii I. P. S. aduce cele mai clasice motive biblice pe cari pentru importanța lor le rînduie astfel: Is. 2, 4; Luca 2, 14; I. Tim. 6, 20; Iacob 3, 17; Efes 6, 14; I Cor. 14, 33; I Petru 3, 10—11; I Cor. 7, 15; Ioan 14, 27; Ioan 20, 19—21; Rom. 3, 17; Evrei 12, 14; Filipeni 4, 7 Ps. 33, 12—14; Ps. 10, 2, Cuvîntările I. P. S. sînt împodobite, aproape exclusiv cu floricele din luminoasele privilegiu biblice. Astfel ne vorbește de „blidul cu linte“, „semnul lui Iona“, „rugul aprins“, „chivotul de mîntuire“, „mana cerească“; zice: „a ridică altar lui Moloh“, „a se închina vișelului de aur“, „Cain tipul celor urmăriți...“, „Avei icoana celor curați“. Puse în gura Patriarhului textele biblice primesc multă greutate, poate pentrucă vorbește după asemănarea profesorilor: cu putere, sentențios. In întrebunțarea I. P. S. Sale sună atît de solem strigatul psalmistului: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu“ (vol. IV, p. 314).

Fondul biblic dă problemelor tratate un caracter grav și serios. Astfel este scrisoarea irenică din 27 febr. 1948, întemeiată pe I Tim. 6, 20; cea din prilejul Sărbătorilor Invierii anului 1949, care își are motivul biblic în Ioan 20, 19—21, cea dela Sf. Paști 1950 inspirată Evangheliei Sf. Luca 24, 36. In pastorala din Dumineca Ortodoxiei 1950 punctul în jurul căruia se concentrează ideile e Matei 5, 9. Nu înzadar paginile Sfintei Scripturi revărsă de veacuri chemări sfinte pentru izbăvirea de tot răul și nizește spre acea stare de lucruri, în care oamenii „vor preface săbiile în fiare de pluguri și sulțile în scerți și nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia, și nu-și vor mai face războaie“ (Isaia 2, 4 conf. Apostolat social vol. IV, p. 492).

I. P. S. Justinian e încîntat de vraja fondului biblic, deaceea *calitatea ce se desprinde din propovăduirea Sa este însuflețirea pentru lumea sfîntă a fericirii*.

Nu există acțiune socială sau problemă mai de seamă pe care luminatul ierarh să n-o treacă prin prizma Scrierilor pline de un convingător adevăr și de un simț sănătos Am desprins abia câteva frînturi din motivele biblice în opera I. P. S. Sale, destule ca să confirme entuziasmul Său pentru atmosfera mereu proaspătă și curată a Sf. Scripturi. In doctrina biblică I. P. S. găsește tot ce e necesar pentru progresul moral și social al omenirii. Ancorîndu-și preocupările în scrierile sfinte, I. P. S. voește să întoarcă și pe alții la izvorul sfînt, să îndemne părinții și copiii și pe toți și pe toate „să ia Scriptura în mînă și să citească ca să învețe cu acele trecute vremi să priceapă pe cele viitoare“.

Protopop Dr. Nicolae Neaga